

PRAWO ŁOWIECKIE

KOMENTARZ

Bartosz Rakoczy

Roman Stec

Agnieszka Woźniak

PRAKTYCZNE KOMENTARZE LEX

LEX

a Wolters Kluwer business

PRAWO ŁOWIECKIE

KOMENTARZ

Bartosz Rakoczy

Roman Stec

Agnieszka Woźniak

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2014

Stan prawny na 1 marca 2014 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Ewa Fonkowicz

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Łamanie
JustLuk Łukasz Drzewiecki, Justyna Szumiel, Stanisław Drzewiecki

Poszczególne rozdziały ustawy skomentowali:
Bartosz Rakoczy – 9,
Roman Stec – 1–6, 7 (z wyjątkiem art. 40 i 41), 8, 10, 11,
Agnieszka Woźniak – art. 40 i 41.

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄZKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2014

ISBN: 978-83-264-4572-9

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Wstęp	11
Ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie	15
Rozdział 1. Przepisy ogólne	17
Rozdział 2. Organy administracji w zakresie łowiectwa	33
Rozdział 3. Zasady gospodarki łowieckiej	58
Rozdział 4. Działalność gospodarcza w zakresie łowiectwa	109
Rozdział 5. Obwody łowieckie	128
Rozdział 6. Polski Związek Łowiecki	173
Rozdział 6a. Odpowiedzialność dyscyplinarna	244
Rozdział 7. Straż łowiecka	285
Rozdział 8. Wykonywanie polowania	371
Rozdział 9. Szkody łowieckie	463
Rozdział 10. Przepisy karne	506
Rozdział 11. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	534

Załączniki	537
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych wymogów kwalifikacji zawodowych, wzorów legitymacji, umundurowania, oznak i odznak służbowych strażników Państwowej Straży Łowieckiej oraz szczegółowych kwalifikacji zawodowych, wzorów oznaki i legitymacji strażnika łowieckiego	539
Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 czerwca 1997 r. w sprawie współdziałania Państwowej Straży Łowieckiej z Policją i Polskim Związkiem Łowieckim	556
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 czerwca 2005 r. w sprawie posiadania, używania, ewidencjonowania i przechowywania w siedzibach Państwowej Straży Łowieckiej broni palnej bojowej, broni myśliwskiej śrutowej, amunicji oraz miotaczy gazu obezwładniającego	558
Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie przeprowadzania szkolenia myśliwych	565
Literatura	577
Akty prawne	587

WYKAZ SKRÓTÓW

Źródła prawa

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k.w. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.p.w. – ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 395 z późn. zm.)
- k.w. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 482 z późn. zm.)
- p.o.ś. – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.)

- pr. łow. – ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1226)
- pr. łow. z 1927 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. Nr 110, poz. 934 z późn. zm.)
- pr. łow. z 1959 r. – ustawa z dnia 17 czerwca 1959 r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim (tekst jedn.: Dz. U. z 1973 r. Nr 33, poz. 197 z późn. zm.)
- pr. stow. – ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.)
- r.r.p.ł. – rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych (Dz. U. Nr 221, poz. 1646 z późn. zm.)
- r.w.w.p. – rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (Dz. U. Nr 61, poz. 548 z późn. zm.)
- r.z.b.p. – rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie zwierzyny bezprawnie pozyskanej (Dz. U. Nr 116, poz. 981)
- u.l. – ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.)
- u.o.p. – ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.)
- u.o.z. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 856 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.)
- u.s.w. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 596 z późn. zm.)
- u.ś.p.b. – ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628)

Czasopisma i publikatory

Biul. Inf. LP	– Biuletyn Informacyjny Lasów Państwowych
BŁ	– Brać Łowiecka
GSP-Prz. Orz.	– Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
KZS	– Krakowskie Zeszyty Sądowe. Orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawach karnych
LP	– Las Polski
ŁP	– Łowiec Polski
NP	– Nowe Prawo
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSA WSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	– Państwo i Prawo
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Sam. Teryt.	– Samorząd Terytorialny
SC	– Studia Cywilistyczne
ZNSA	– Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

Inne

ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
GŚŁ	– Główny Sąd Łowiecki
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
M.P.	– Monitor Polski
NBP	– Narodowy Bank Polski

Wykaz skrótów

NRŁ	– Naczelna Rada Łowiecka
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
OHZ	– ośrodki hodowli zwierzyny
ORŁ	– okręgowa rada łowiecka
PGLLP	– Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PSŁ	– Państwowa Straż Łowiecka
PSR	– Państwowa Straż Rybacka
PZŁ	– Polski Związek Łowiecki
PZW	– Polski Związek Wędkarski
RDLP	– regionalna dyrekcja Lasów Państwowych
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny
WSŁ	– wojewódzki sąd łowiecki

WSTĘP

Komentarz do ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 z późn. zm.) jest próbą skomentowania przepisów ustawy i wydanych na jej podstawie rozporządzeń. Autorzy, podejmując się tego, przedstawili prawne aspekty zagadnień gospodarki łowieckiej i łowiectwa w innym aspekcie, niż przedstawia tę problematykę W. Radecki w swoich opracowaniach komentarzowych. Oczywiście każdy autor wydawnictwa komentarzowego staje przed dokonaniem wyboru, jak traktować te przepisy, które są bardzo istotne dla łowiectwa, a zatem czy omawiać je wszystkie (zarówno powszechnie obowiązujące, jak i związkowe), czy komentować te najważniejsze. Jednakże w komentarzu tym, autorstwa B. Rakoczego, R. Steca i A. Woźniak, skomentowane są wszystkie przepisy ustawy i rozporządzeń przez pryzmat ponad 30-letnich doświadczeń z działalności łowieckiej jednego z autorów, a także orzecznictwa i poglądów doktryny. Podstawą wyboru było orzeczenie TK z dnia 6 listopada 2012 r., K 21/11, OTK 2012, nr 10, poz. 119, stwierdzające, że art. 33 ust. 6 i art. 34 pr. łow. są sprzeczne z Konstytucją RP. Orzeczenie to spowodowało podjęcie prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie. Zapewne wymusi ono również zmianę statutu Polskiego Związku Łowieckiego, który jest niespójny, nieczytelny i sprzeczny z Konstytucją RP. Będzie to trudne zadanie dla PZŁ, ostatnia nowelizacja ustawy bowiem nie uwzględniła wszystkich argumentów wynikających z orzecznictwa TK w odniesieniu chociażby do przepisów określających przypadki wznowienia postępowań dyscyplinarnych, które są standardem w przepisach regulujących postępowania deliktowe, zatem w tym zakresie zmieniona ustawa łowie-

cka ogranicza gwarancje procesowe stron postępowań dyscyplinarnych i tym samym narusza prawa i wolności obywatelskie członków PZŁ, które mogą być stronami tych postępowań w zakresie wznowienia prawomocnych orzeczeń sądów dyscyplinarnych. Niniejszy komentarz w taki sam sposób komentuje przepisy o charakterze ochronnym, ustrojowym, regulujące zasady gospodarki łowieckiej, karne, o polowaniu, o szkodach, o obwodach łowieckich, o PZŁ i organach administracji publicznej właściwych w sprawach łowiectwa. Komentarz ten nie tylko przedstawia własne poglądy autorów na komentowane przepisy, odnosi się też bardzo szeroko do poglądów doktryny prawa i orzecznictwa, jak również do praktyki łowieckiej. W komentarzu znaleźć można odwołania do wielu autorów, są także przywoływane obszernie fragmenty opracowań takich autorów, jak W. Radecki, A. Skowron, Z. Zwolak, T. Miller, R. Stec, J. Borkowski, A. Stelmachowski, P. Czechowski, E. Ura i wielu innych. Komentarz ten nie jest konkurencją dla opracowań W. Radeckiego, natomiast w szerokim zakresie je przywołuje, wskazując, jaką rolę spełniają te opracowania w codziennej działalności łowieckiej. Niniejszy komentarz jest innym spojrzeniem na prawo łowieckie niż dotychczasowe opracowania. Przygotowany został dość kompleksowo i w praktycznej działalności łowieckiej będzie uzupełnieniem dla tego typu bardzo specjalistycznych wydań.

Komentarz jest kierowany do myśliwych, podmiotów administracji publicznej, strażników PSŁ, strażników leśnych i strażników Straży Parków Narodowych, sędziów, prokuratorów, adwokatów i radców prawnych, środowisk akademickich związanych z naukami leśnymi, prawnymi, administracji leśnej oraz parków narodowych.

W ustawie należałoby w art. 48 pr. łow. wreszcie zdefiniować pojęcie uprawy rolnej i płodów rolnych, w tym również tych przetworzonych. Należałoby dokonać zmiany redakcji przepisu art. 43 pr. łow. w takim kierunku, aby cudzoziemiec mógł wykonywać polowanie na terytorium RP wyłącznie po wykupieniu polowania u przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie sprzedaży polowań w kraju i za granicą; ustawodawca nie powinien wyposażać Ministra Środowiska w uprawnienie do wydawania zgód na polowania dla cudzoziemców. Artykuł 42d pr. łow. powinien być zmieniony i należałoby wreszcie w ustawie określić, jakie

dokumenty będą obowiązywać przy transporcie zwierzyny wziętej na potrzeby własne po polowaniu zbiorowym i indywidualnym, obowiązujące przepisy w tym zakresie bowiem są niewystarczające. Jest to problem nieuregulowany czytelnie i precyzyjnie. Należałoby zatem wreszcie określić, jakie dokumenty mają prowadzić podmioty zajmujące się gospodarką łowiecką dla pozyskanej zwierzyny, dzisiejsze przepisy bowiem tak naprawdę tego problemu nie regulują i każdego, kto przewozi tuszę zwierzyny, można posądzić o kradzież i kłusownictwo. W art. 43 ust. 1a pr. łow. należałoby jednoznacznie zapisać, że tylko na polowaniach indywidualnych organizowanych dla myśliwych zagranicznych wymagany jest podprowadzający i on podejmuje decyzję, czy myśliwy zagraniczny może odstrzelić daną zwierzynę i czy jej trofeum spełnia wymogi selekcji. Artykuł 42e pr. łow. powinien zawierać zgodę i tryb postępowania przy wywozie trofeów rekordowych za granicę na wystawy specjalistyczne. W ustawie należy również: wskazać przypadki, kiedy starosta i dyrektor RDLP mają uprawnienie do rozwiązania umowy dzierżawy obwodu łowieckiego; określić przypadki, na podstawie których Minister Środowiska może znieść zarząd obwodu łowieckiego, przekazać ten obwód innemu zarządcy bądź dzierżawcy, wydawać zgody na fermową hodowlę zwierząt łownych marszałkom województw; nałożyć obowiązek na koła łowieckie o informowaniu PSŁ o stwierdzonych przypadkach kłusownictwa; zawrzeć przepisy regulujące zasady udzielania pomocy rannej zwierzynie, sposób finansowania tych przedsięwzięć, w jaki mają odbywać się odłowy zwierzyny w miastach i osiedlach, i jej transport do miejsc wysiedlenia, oraz określać organ uprawniony do wydawania zgód na takie działanie.

Ponadto ustawa powinna czytelnie i precyzyjnie określać uprawnienie do dochodzenia postrzałka na terenie parku narodowego i rezerwatu przyrody oraz sposób powiadomienia dyrekcji parku narodowego albo zarządcy rezerwatu przyrody o podjęciu czynności poszukiwania postrzałka. Ustawa powinna także jednoznacznie rozstrzygać, jaki podmiot ma obowiązek usuwania zwłok padłej zwierzyny z terenów zabudowanych, dróg publicznych, pól. Bowiem brak regulacji w tym zakresie powoduje konflikty. Należy również wskazać, kto ponosi koszty utylizacji padłej zwierzyny. W ustawie należałoby również określić w sposób

czytelny pojęcie zwierzyny bezprawnie pozyskanej i zasady pobierania ekwiwalentu za zwierzynę bezprawnie pozyskaną oraz wprowadzić przepisy uprawniające ogniwa PZŁ do wydawania przepisów wewnętrznych związkowych, tryb nadzoru nad procesem stanowienia prawa związkowego przez organy administracji rządowej sądy administracyjne oraz zasady publikacji tych aktów prawnych. Należałoby także rozważyć, czy ogrodzone uprawy rolne i sady wchodzą w skład obwodów łowieckich. Gdyby ustawa – Prawo łowieckie, regulowała wymienione sprawy, które są istotne dla prowadzenia gospodarki łowieckiej w sposób czytelny, to skomentowanie tych wszystkich przepisów prowadziłoby do stwierdzenia, że jest ona kompleksową regulacją, a komentarz do niej byłby wyczerpującym opracowaniem. Problemem polskiego łowiectwa jest ograniczanie prawa własności właścicieli, posiadaczy i zarządców gruntów rolnych, które są wydzierżawiane jako obwody łowieckie. Oczywiście w komentarzu nie odnosimy się do oceny modelu organizacyjnego i prawnego polskiego łowiectwa, tylko do skomentowania obowiązującej regulacji i wskazania problemów, które wymagają nowelizacji bądź uregulowania¹. Komentarz obejmuje stan prawa na kwiecień 2014 r.

¹ R. Stec, *Prawo łowieckie dla leśników i myśliwych*, Warszawa 2001, s. 36 i n.

Ustawa

z dnia 13 października 1995 r.

Prawo łowieckie

(tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1226; zm.: Dz. U. z 2013 r.
poz. 1247; z 2014 r. poz. 228)

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. Łowiectwo, jako element ochrony środowiska przyrodniczego, w rozumieniu ustawy oznacza ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej.

Łowiectwo, zgodnie z treścią komentowanego art. 1 pr. łow., to element ochrony środowiska przyrodniczego. W rozumieniu ustawy oznacza ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej. Zwierzęta łowne w stanie wolnym to dobro ogólnonarodowe stanowiące własność Skarbu Państwa².

Łowiectwo to zespół czynności czy też przedsięwzięć dotyczących gospodarowania zwierzyną łowną, posługiwania się bronią myśliwską, strzelectwa myśliwskiego, kynologii łowieckiej, prawa łowieckiego, kultury i tradycji łowieckiej, języka łowieckiego, ochrony zwierzyny oraz działalności PZŁ³.

Myślistwo jest terminem węższym od łowiectwa i oznacza – zgodnie z przepisami prawa oraz etyką – pozyskiwanie zwierzyny łownej i wchodzenie w jej posiadanie. Do myślistwa przypisuje się zatem polowanie i po-

² R. Stec, *Prawo łowieckie. Wybrane aspekty prawnoporównawcze*, Warszawa 2009, s. 285 i n.; W. Radecki, *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 52 i n.

³ Z. Józwiak, K. Biały, *Słownik podstawowych terminów łowieckich i ekologicznych*, Warszawa 1994, s. 12.

zyskiwanie zwierzyny, co oznacza, że termin ten obejmuje również warunki wykonywania polowania, tropienie zwierzyny, jej biologię, odstrzał lub odłów, ocenę osobniczą zwierzyny, ocenę jej trofeów, jej patroszenie itp.⁴

W ustawie – Prawo łowieckie ustawodawca wskazał, że łowiectwo jest to element środowiska przyrodniczego i jest to pojęcie prawne posiadające swoją definicję w art. 5 pkt 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, środowiskiem przyrodniczym jest krajobraz wraz z tworami przyrody nieożywionej oraz przekształconymi i naturalnymi siedliskami przyrodniczymi z bytującymi na nich zwierzętami i występującą roślinnością i grzybami⁵.

Przez pojęcie ekologii, występujące w art. 1 pr. łow., należy rozumieć dziedzinę biologii badającą wpływ środowiska na organizmy i biocenozę oraz wpływ organizmów na środowisko, jak również strukturę i funkcjonowanie systemów przyrodniczych: populacji i zespołów zwierzęcych i roślinnych, biocenoz, ekosystemów i fizjocenoz. W takim ujęciu termin „ekologia” używany jest w nauce od 1869 r.⁶ W znaczeniu potocznym przez **ekologię** należy rozumieć działalność na rzecz ochrony przyrody i środowiska. W art. 1 pr. łow. pojęcie ekologii ma znaczenie naukowe.

Łowiectwo musi być prowadzone w zgodzie z zasadami gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, co oznacza, iż nie jest łowiectwo tym działom gospodarki przyporządkowane. Jest to zatem wskaźnik (dyrektywa) dla podmiotów zajmujących się łowiectwem (gospodarką łowiecką) nakładający obowiązek organizowania jej w taki sposób, aby nie dochodziło do kolizji z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej. Nie do końca da się tę zasadę utrzymać, ale należy dążyć do ograniczania szkód powodowanych przez zwierzęta w rolnictwie, lasach i akwenach rybackich.

Przedmiotem regulacji ustawy – Prawo łowieckie są zwierzęta łowne nazywane przez ustawę zwierzyną albo zwierzętami łownymi. Te dwa pojęcia używane przez ustawę to synonimy. Do zwierząt łownych zalicza

⁴ H. Okarma, A. Tomek, *Łowiectwo*, Kraków 2008, s. 9–10.

⁵ W. Radecki, *Prawo łowieckie...*, 2012, s. 53, i R. Olaczek, *Ochrona przyrody i środowiska*, Warszawa 1999, s. 65–66.

⁶ Por. szerzej na ten temat R. Olaczek, *Ochrona...*, s. 65–66, i W. Radecki, *Prawo łowieckie...*, 2012, s. 53.

się bowiem te gatunki ssaków i ptaków, na które człowiek zawsze polował i poluje w celu ich pozyskania.

W łowiectwie przyjmowane są różne podziały zwierzyny, które mają charakter umowny oraz nie wynikają z systematyki przyrodniczej stosowanej dla tych gatunków. Występuje zatem podział, np. na zwierzynę czarną (dziki), zwierzynę płową (sarna, jeleń i europejski, jeleń sika, daniel, łoś) i drapieżniki (lis, jenot, szop pracz oraz w przeszłości wilk, ryś). Istnieje również podział na zwierzynę grubą i drobną. Jest on powszechnie stosowany. Zwierzyna gruba to zwierzyna płowa, czyli ssaki kopytne jeleniowate (łoś, jeleń europejski i jeleń sika, daniel i sarna europejska). Zwierzyna czarna to dziki. Do zwierzyny grubej zalicza się również muflona. W przeszłości do tej grupy należały także: wilk, ryś, niedźwiedź, nornica, świstak oraz bóbr (gdy były one gatunkami łownymi), a z ptaków: głuszec, drop, żuraw, łabędź, orzeł przedni i orzeł bielik – dzisiaj to gatunki prawnie chronione, a drop już nie występuje w polskich łowiskach. Są jednak sygnały, że dropie zalatują z Niemiec⁷. Zwierzyna drobna obejmuje pozostałe gatunki zwierzyny (ssaków i ptaków). Do tej grupy należą: kuraki leśne (cietrzew, jastrząbek) i polne (bażant, kuropatwa), ptactwo wodno-błotne, a także: zając, zając bielak, dziki królik, żbik, lis, borsuk, wydra, kuna leśna, kuna domowa, tchórz, gronostaj, łasica⁸. Wśród wymienionych ssaków są gatunki prawnie chronione. Pojęcie zwierzyny, tak jak wskazuje W. Radecki w swoich komentarzach do prawa łowieckiego (ten problem podnoszony jest także w opracowaniach R. Steca⁹), jest pojęciem prawnym. Jest ono zmienne w czasie oraz w ogóle nie pokrywa się z pojęciem stosowanym w naukach łowieckich, biologii i naukach przyrodniczych.

W obecnie obowiązującym porządku prawnym podziały zwierzyny i jej pojęcie są określone dwoma rozporządzeniami: rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45, poz. 433) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegó-

⁷ Por. W. Krawczyński, *Łowiectwo*, Warszawa 1947, s. 117–119 i n.

⁸ K. Biały, *Podstawy łowiectwa*, Warszawa 1994, s. 7–8; W. Krawczyński, *Łowiectwo*, s. 117 i n.

⁹ R. Stec, *Łowiectwo w prawie polskim i europejskim*, Warszawa 2002, s. 185 i n.; tenże, *Uprawnianie łowiectwa i prowadzenie gospodarki łowieckiej. Uwarunkowania administracyjnoprawne, cywilnoprawne i organizacyjne*, Warszawa 2012, s. 23 i n.

Bartosz Rakoczy – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk prawnych; kierownik Katedry Prawa Ochrony Środowiska Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; radca prawny; autor wielu opracowań z zakresu polskiego i europejskiego prawa ochrony środowiska oraz prawa cywilnego.

Roman Stec – doktor nauk prawnych; adiunkt w Zakładzie Turystyki i Rekreacji Instytutu Nauk o Zdrowiu Wydziału Przyrodniczego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach i na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego; autor licznych publikacji z dziedziny prawa administracyjnego, cywilnego, europejskiego i prawa ochrony środowiska; od wielu lat zajmuje się problematyką prawa łowieckiego, jest też czynnym myśliwym.

Agnieszka Woźniak – nauczyciel akademicki w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa i Ochrony w Warszawie; zajmuje się problematyką prawnych aspektów bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym administracji rządowej właściwej w sprawach bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz działalności usług w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz działalności i ustroju policji administracyjnych, do których zalicza się straże przyrodnicze; autorka artykułów z tego zakresu.

■ Komentarz jest kompletnym i wielowątkowym omówieniem zagadnień polskiego prawa łowieckiego oraz najważniejszego orzecznictwa sądów powszechnych i administracyjnych w tym zakresie.

■ W publikacji przedstawiono najnowsze zmiany dokonane w ustawie o prawie łowieckim, dotyczące m.in. postępowań dyscyplinarnych i uprawnień Państwowej Straży Łowieckiej po wejściu w życie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej. Zaprezentowano również kompetencje i zadania podmiotów administracyjnych właściwych w sprawach łowiectwa oraz wskazano, które przepisy prawa łowieckiego mogą być sprzeczne z ustawą zasadniczą.

■ Książka przeznaczona jest dla pracowników administracji lasów państwowych i parków narodowych, policji, straży granicznej, prokuratorów, sędziów, pracowników naukowych i studentów wydziałów prawa i administracji oraz szkół wyższych prowadzących kierunki leśnictwa, ochrony środowiska i administracji, a także dla członków Polskiego Związku Łowieckiego. Zainteresuje również pracowników organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz działaczy organizacji ekologicznych.

ISBN 978-83-264-4572-9

Cena 149 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

